

POSTANOWIENIE

Dnia 18 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jan Futro (spr)

Sędziowie: SA Piotr Górecki, SO Ryszard Marchwicki

po rozpoznaniu dnia 18 października 2012 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa G. B.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Szefa Wojskowego Zarządu Infrastruktury w P.

o zapłatę

na skutek zażalenia obu stron

na postanowienie zawarte w wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 6 czerwca 2012 r.

sygn. akt I C 3856/05

1. zmienia zaskarżone postanowienie zawarte w punkcie 4 b i nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Poznaniu) 1749,74 zł;
2. nakazuje ściągnąć od powódki na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Poznaniu) 49 zł;
3. zasądza od powódki na rzecz pozwanego 300 zł;
4. oddala zażalenie powódki.

Ryszard Marchwicki Jan Futro Piotr Górecki

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy koszty zakończonego postępowania stosunkowo rozdzielił obciążając nimi pozwanego w 65 % a powódkę w 35 % i w konsekwencji zasądził od pozwanego na rzecz powódki 3 030 zł (pkt 3) oraz nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Poznaniu) od powódki 3567,13 zł (pkt 4a) i od pozwanego 6 624,66 zł (pkt 4b).

W uzasadnieniu wskazał, że powódka wygrała proces w 65 %. Na koszty procesu poniesione przez strony niniejszego postępowania składały się poniesione przez powódkę: część opłaty od pozwu od pierwotnie dochodzonego roszczenia (w kwocie 1 500 zł), zaliczka na poczet opinii biegłego sądowego (w kwocie 1 500 zł), wynagrodzenie pełnomocnika powódki oraz przez pozwanego wynagrodzenie pełnomocnika ustalone w obu przypadkach na podstawie przepisu § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1349 ze zm.) w kwotach po 3 600 zł. Sąd wskazał tu, że nie znalazł podstaw do przyznania pełnomocnikowi powódki wynagrodzenia na poziomie czterokrotności stawki minimalnej i uzasadnił swoje stanowisko.

Łącznie koszty procesu poniesione przez strony zamykały się kwotą 10.200 zł. Powódka wyłożyła kwotę 6 600 zł. Ostatecznie winna jednak wyłożyć 35 % ogólnych kosztów procesu, tj. kwotę 3 570 zł. Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3 030 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (stanowiącą różnicę pomiędzy kosztami faktycznie wyłożonymi przez powódkę a tymi, które winna była ponieść: 6 600 – 3 570 zł).

Rozliczył również koszty poniesione w przedmiotowej sprawie tymczasowo przez Skarb Państwa, które obejmowały: część opłaty od pozwu, od której powódka została zwolniona (5 101,90 zł), opłatę od rozszerzonego powództwa (2 398 zł) oraz kwotę 2 691,89 zł, stanowiącą różnicę pomiędzy wynagrodzeniem należnym biegłemu sądowemu (w kwocie 4 191,89 zł) a uiszczoną przez stronę powodową zaliczką na poczet tejże opinii (1 500 zł). Łącznie koszty poniesione tymczasowo przez Skarb Państwa zamykały się zatem w kwocie 10 901,79 zł. Uwzględniając wyliczony powyżej procentowy stosunek wygranej powódki nakazał ściąganie na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Poznaniu) tytułem kosztów sądowych: od powódki kwotę 3 567,13 zł, a od pozwanego kwotę 6 624,66 zł.

Na postanowienie to zażalenie złożyły obie strony.

Pozwany zaskarżył wskazane postanowienie w części, w jakiej rozstrzygnięto o kosztach procesu należnych od niego Skarbowi Państwa (pkt. 4 b) tj. zobowiązano go do zapłaty na rzecz Sądu Okręgowego w Poznaniu ponad kwotę 1 749,74 zł. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił sprzeczność z przepisami dotyczącymi kosztów postępowania cywilnego wobec nieuwzględnienia, że Skarb Państwa nie ponosi kosztów „wpisu” sądowego.

W konsekwencji wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania zażaleniowego.

Powódka zaskarżyła postanowienie o kosztach postępowania zawarte w pkt 2 i pkt 3, w części dotyczącej oddalenia żądania powoda zasądzenia od pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotnej stawki minimalnej z uwzględnieniem stosunkowego rozdzielenia kosztów postępowania ze względu na wygranie sprawy w 75 %, i wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt 3 poprzez podwyższenie zasądzonej od pozwanego na rzecz powoda kwoty 3 030 zł o kwotę 2 340 zł tj. do kwoty 5 370 zł. oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał także, że nadzwyczajny nakład pracy wynikając z faktu, że tego typu sprawy były pierwszymi w Polsce i pełnomocnik musiał zapoznać się z przepisami, komentarzami, orzecznictwem i literaturą z którymi standardowo nie ma do czynienia w sprawach sądowych uzasadnia przyznanie mu wynagrodzenia w wysokości dwukrotnej stawki minimalnej. Również ilość pism procesowych składanych przez wszystkie strony wymagała dużej ilości czasu na ich sporządzenia, analizy i formułowania prawidłowych wniosków. Pełnomocnik powoda ustosunkowywał się merytorycznie do opinii biegłego, co skutkowało podwyższeniem kwoty z tytułu nakładów na akustykę. Nadzwyczaj długi był też okres trwania procesu bo aż 7 lat.

Rozpoznając zażalenie Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie pozwanego jest zasadne.

W skład kosztów, którymi Sąd I instancji obciążył pozwanego, nakazując je od niego ściągnąć w punkcie 4b wchodzi także część nieuiszczonej opłaty sądowej. Tymczasem w myśl art. 94 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2010 r. nr 90 poz.594 ze zm. dalej: uoks) Skarb Państwa nie ma obowiązku uiszczania takich opłat. Pozwany zatem winien w tym zakresie uiścić jedynie stosunkową część wydatków wyłożonych przez Skarb Państwa na koszty opinii biegłego. Koszty te wyniosły – jak ustalił Sąd Okręgowy - 2 691,89 zł a przypadająca na Skarb Państwa ich część 1749,73 zł.

Wobec powyższego – kierując się także granicami zaskarżenia – Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. rzekł jak w punkcie 1 postanowienia.

Orzekając o kosztach związanych z powyższym zażaleniem Sąd Apelacyjny na podstawie art. 113 ust. 1 uokw w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i § 6 pkt 3 w zw. z § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1349 ze zm. dalej: Rozporządzenie) nakazał ściągnąć od powódki na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Poznaniu) 49 zł tytułem opłaty od zażalenia, od której zwolniony był pozwany oraz zasądził na rzecz pozwanego 300 zł tytułem kosztów zastępstwa w postępowaniu zażaleniowym.

Przechodząc do zażalenia powódki należy stwierdzić, że jest ono niezasadne.

Za nieporozumienie uznać należy określenie granic zaskarżenia przez wskazanie także punktu 2 zaskarżonego wyroku. Rozstrzygnięcie to dotyczy wyłącznie merytorycznej strony powództwa a ściśle biorąc jego oddalenia. Powódka natomiast skarży jedynie rozstrzygnięcie o kosztach procesu.

Błędnie też skarżąca określa proporcje, w jakich utrzymała się ze swoim roszczeniem, twierdząc, że wygrała sprawę w 75 %. W sytuacji gdy domagała się zasądzenia kwoty 180 000 zł a Sąd I instancji zasądził 116 687 zł, proporcje wskazane przez ten Sąd zostały prawidłowo wyliczone.

Zgodnie też z art. 109 § 2 k.p.c. orzekając o wysokości przyznanych stronie kosztów procesu, sąd bierze pod uwagę celowość poniesionych kosztów oraz niezbędność ich poniesienia z uwagi na charakter sprawy. Przy ustalaniu wysokości kosztów poniesionych przez stronę reprezentowaną przez pełnomocnika będącego adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika oraz czynności podjęte przez niego w sprawie, a także charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia.

Te same kryteria wskazuje § 2 ust. 1 Rozporządzenia stwierdzając, że zasądzając opłatę za czynności radcy prawnego z tytułu zastępstwa prawnego, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy radcy prawnego, a także charakter sprawy i wkład pracy adwokata w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia.

Nie można nie zauważyć, że wszystkie wymienione kryteria mają charakter ocenny. Przyjmuje się, że w obecnym stanie prawnym sąd ocenia zatem wysokość podlegającego zwrotowi wynagrodzenia na podstawie autonomicznie określonych przesłanek i każdorazowo, oceniając charakter sprawy, uwzględnia rzeczywisty nakład pracy pełnomocnika i podjęte przez niego w sprawie czynności (zob. uzasadnienie uchwały SN z dnia 30 stycznia 2007 r., III CZP 130/06, OSNC 2008, nr 1, poz. 1, z glosami A. Zielińskiego, OSP 2007, z. 12, poz. 140 i G. Julke, GSP Prz.Orz. 2008, nr 3, s. 67). Brak niezmiennych i ściśle porównywalnych kryteriów nakazuje uznać, że określenie wysokości wynagrodzenia pełnomocnika stanowi istotny atrybut sądu merytorycznie rozstrzygającego sprawę w pierwszej instancji.

Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem sąd odwoławczy władny jest zakwestionować w takich sytuacjach ocenę sądu I instancji jedynie wtedy, gdy oparta jest ona na ustaleniach oczywiście sprzecznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, orzekając sąd nie wziął pod uwagę wszystkich wymienionych wyżej kryteriów albo ocena tych kryteriów rażąco odbiega od praktyki orzeczniczej względnie jego stanowisko nie zostało w sposób należyty uzasadnione. Z taką sytuacją nie mamy do czynienia w niniejszej sprawie. W szczególności wskazywana długotrwałość sprawy wynikała m.in. z około trzyletniego zawieszenia postępowania na zgodny wniosek stron. Bardzo znaczna ilość podobnych spraw toczących się przed Sądem Okręgowym w Poznaniu nie pozwala też na przyjęcie, że miała ona charakter precedensowy, co miało wiązać się z wyjątkowo dużym nakładem pracy.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. rzekł jak w punkcie 4 postanowienia.

Orzekanie o kosztach postępowania związanych z tym zażaleniem było zbędne skoro pozwany, który w tym zakresie sprawę wygrał, zastępowany przez radcę prawnego roszczenia o ich zwrot nie zgłosił i nie pozostały nieuiszczone koszty sądowe podlegające ściąganiu.

Ryszard Marchwicki Jan Futro Piotr Górecki